

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K. VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyitlír sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Királyunk itthon.

Alig néhány nappal ezelőtt az az örömhír járta be a fővárosi lapokat, hogy szeretett királyunk — több mint félévi távollét után — május hó 3-án reggel ismét közénk érkezik.

És az örömhír megvalósult s királyunk mult szerdán hajnalban Budapestre érkezett s a fő- és székváros népe nagy fényvel nagy lelkesedéssel tolmácsolta azon igaz örömet, mely a magyar nép szívét eltölti.

Ugy várta itthon minden a fölséges urat mint a hogyan elhagyta. Ugyanazon szép város, ugyanazon melegsivű népe; ugyanaz a hűség, ragaszkodás és szeretet. Nem változott semmi, a miben örümet leltes nem állott be semmi, a mi felhőt vonhatna homlokára.

Mindössze csak talán az az egy történet, hogy tanultunk valamit s életünk gazdagabb lett egy tapasztalattal, ha nehezen szereztük is. Sorsunk, hogy a magunk kárán legyünk okosabbak.

Mert úgy van az, hogy kis nemzet vagyunk, de telve erővel és hevüléssel. A mi kultuszunk van nemzeti életünkben, azt hévvel és lánggal gyakoroljuk. Szívünk könnyen túlrad s hidegen számíthatni nem tudunk úgy, mint akármelyik szomszédunk is. Józan megfontolásunk némelykor későn vág be, de azért bevág. Hibánk és erényünk ez egyszersmind, de már ilyenek vagyunk.

Ha Magyarország népe és művelt osztályai előre és jól tudják vala, hogy mi sérti a koronás király szívét; bizonyos, hogy a törvényszerű monarchikus érzésnek alárendelik vala. Nem történt volna semmi, a mi a nemzet és király közé férközik. A nemzet ki tudta volna egyeztetni királyra iránt való szeretetét nagy emberi kultuszával s helyes politikai ítélete nem esett volna kétség alá.

Ebben a hazában annyi ellentét van kiegyeztetve már s annyinak kiegyeztetése van soron, hogy a nemzet okosságában és törvényszerű érzéseiben egy pillanatra sem lehetett volna kétség, ha az összeütközés oly világos lett volna, mint a milyen nem volt.

Nincs itt mi közöttünk egyáltalán semmi, de semmi, a mi csak némileg is hasonlítana ahhoz a szándékhoz, hogy nagyszivű királyunk érzelmeit megbántuk. S most, hogy ő felsége hazajövetelével a helyzet tisztázva van, a nemzet gondja fog őrt állani, hogy a félreeső politikai pártjelszavak és jelvények soha ne szerepeljenek úgy, mintha az egész ország jelvényei volnának.

Isten legyen a biznysága annak, a ki a magyar szívekbe lát, hogy nincs közöttünk egy sem, a ki őt tudva el akarná idegeníteni, vagy elriasztani; inkább minden magyar szívből ott van az a forró kívánság: bárha maradna közöttünk mindig és állandóan.

Most, hogy „post nobilis” megjelent ismét hű magyarjai között, ő maga rendelte úgy, hogy ne legyen hivatalos fogadtatása A királyi szívé még fényes nyomát sem akarja látni az eloszlott föllegeknek.

De a főváros lelkes népe nem hivatalosan, hanem belső ösztöneit követve feldisíté az utcákat s nagy, impozáns tömegben jelent meg, hogy szívből fakadó „Isten hozott”-at mondjon a legjobb királynak. És a mi az ünnepélynek igazi értékét és fényt adott a szeretet és öröm ama tiszta hangja volt, mely minden szemben ott ragyogott s minden szívből egy kis óhaj kelt, hogy legyen üdvözölve Magyarország földjén a magyar király.

A képviselőház munkarendje. A miniszterelnök legközelebb nyilatkozni szándékozik a ház előtt az iránt, mely ügyeknek még a nyári szünet előtt leendő törvényhozási elintézését óhajtja a kormány. A nyári szünet előtti képviselőházi teendők rendjét a miniszterelnök meg fogja előzetesen beszélni az egyes pártok vezetőivel.

A szerb király trónraléptének notifikálása. A hivatalos lap az alábbi közleményt hozza: Ő császári és apostoli királyi Felsége: az I. Sándor Szerbia királyi Felsége által rendkívüli megbízással a legmagasb udvarhoz küldött Zdravkovics István szerb kir. ezredes s a belgrádi fellegrád parancsnokát, f. évi április hó 22-én külön kihallgatáson fogadni és kezeiből átvenni méltóztatott azon iratot, a melyben Ő Felsége a szerb király az uralkodás megkezdését tudtul adja, s egyszersmind Szerbia regensége részéről a legf. udvarnál eddigelé meghitelezve volt Simics S. György rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert ezen minőségében megértesíti.

Háromszékvármegye közig. bizottságának üléséből.

Potsa József főispán az ülést május 2-án megnyitván, az alispáni havi jelentés került első sorban előadásra. Ennek kapcsán felszólal szotyori Nagy Károly közig. biz. tag, a városok és községek vámszedési eljárása tárgyában, melyre nézve a közönség nincs kellően tájékozva és vizsgálásokból származó károsodást szenved. Javasolja, hogy minden vásáros hely vámtarifája a hivatalos értesítőben közzé tétessék s ezenkívül a vámtarifa a vásáros helyen is kifüggesztessék, hogy abból a vásárosok kétségtelenül tájékozhatók magukat. A közig. bizottság ilyen értelmű határozattal utasította alispánt intézkedések megtételére.

A havi jelentések tartalmát főbb vonásaiban a következőkben ismertetjük.

Tompai Miklós alispán jelentése szerint a közigazgatás menete április hóban rendes volt.

A vármegyei tisztikar teljes létszámban volt.

Forró Béla ellenőr 5 napi és Damokos Miklós II-ik aljegyző 3 napi szabadságidőt élveztek.

Baróthi János kézdi járási II-od osztályú irnok állásáról lemondván, helyébe Reich Arnold alkalmaztatott; a Gelei András számgyakornok lemondásával megürült helyre Bács Jenő ugyan kézdi járási díjok, annak helyébe viszont Györbiri Géza fizetés nélküli díjok nevezetett ki főispán ur ő méltósága által.

Iktatóra érkezett 1761 drb.

Egyéves utlevél kiadott 146 drb, 15 napi utazási igazolvány kiadott 800 drb.

A vármegyei pénztár vizsgálata fogatosított.

Tűzeset a beérkezett jelentések szerint kettő volt, melyek gondatlanságból keletkezetteknek, jelentettek, az összes kár értéke 326 frt, melyből 210 frt biztosítva volt.

Tusa Gyula m. kir. pénzügyigazgató jelenti hogy április hónapban befolyt egyenes adók címen 6886 frt 95 kr, haddij címen 48 frt, ez utóbbinál maradt hátralék 595 frt. A kezelés összes ágazataira vonatkozó kimutatás nem osztható mivel az egyes kimutatások nem érkeztek be.

Az ügydarabok állását illetőleg iktatóra érkezett a mult havi áthozattal együtt 2962 drb, elintézését nyert 1882 drb, hátralékan maradt 1080 drb. A hátralék emelkedését az adó kivetési munkálatok okozták. A folyó évre szolgáló adók kivetése, kivéve a fegyveradót, haddiját és a bizottsági tárgyalás alá tartozó adókat, be van fejezve, az utóbbira vonatkozó javaslatok szerkesztése folyamatban van, s a munka annyira előre haladt, hogy a kivető bizottság működését folyó hó második felében megkezdheti.

A vármegye területén üzletben levő 25 szeszfőzde április hóban felülvizsgáltatott, egy szeszmerőgép használaton kívül helyeztetett, s helyette más kapcsolattott be. Őt szeszfőzdében próbamérés tartatott, a mérésnél talált hiba 30%-ot nem éri el.

Házadó mentesség engedélyeztetett 6 esetben, fizetési halasztás három kérelmezőnek és dohányárada két egyének adatott.

Solimo Miklós kir. ügyész jelentése szerint a kézdivásárhelyi kir. törvényszék, valamint a vármegye területén levő kir. járásbírói fogházakban, kivételével a kovásznai és nagyajtai kir. járásbírói fogházaknak, melyre vonatkozólag az adatok nem érkeztek be, április hó utolsó napján le volt tartóztatva 24 elítelt, 13 vizsgálati, összesen 37 fogoly, ezekből férfi 30, nő 7.

Időközben megfordult 23 egyén.

Rabélemezésre kiadott 137 frt 7 kr.

Bűnvádi jelentés beérkezett 44.

Törvényszéki boncolás négy esetben volt.

Séra Tamás árvaszéki elnök előadja, hogy április hóban a gyámoltak és gondnokoltak száma 10382 személy volt; ebből fölzsabadult 34 személy, a hó végével gyámság és gondnokság

alatt maradt 10348 személy. Gondnokság alatt volt 434, ebből felszabadult 1.

Az ügyforgalmat illetőleg, a múlt havi áthozatallal együtt iktatóra érkezett 1020 ügyszám, elintéztetett 848 ügyszám, hátrálékban, illetve elintézetlen maradt 172 ügydarab.

A pénztári ellenőr betegsége miatt a forgalmi kimutatás nem volt kiállítható s a gyámpénztárról nem volt jelentés tehető.

Gyárfás Győző, kir. mérnök jelentéséből fel- említi, hogy április hónapban a közlekedés akadálytalan volt, a mennyiben az április hó 9 én és 10 én uralkodott hóvihár ezt engedte. Az em- litett napokon ugyanis, noha a közlekedés az ut- vonalakon akadálytalan volt: a vihar az utasokat utazásaik megszakítására kényszerítette. A 91—92. km. szakaszon a hegyomlás eltávolítási költsé- geire nézve külön előleg és műszaki közeg kiren- delése kéréstett.

A brassó-ortói állami közútra szállítandó fed- anyag felosztási kimutatása végre teljesen megál- lított és jóváhagyást nyert. A 75—76. km. szakaszon levő 61. számú hid munkáinak kivite- lére legkedvezőbb ajánlatot tette Martini Jakab, kivel a szerződés feltételen megkötöttet és jóváhagyás alá terjesztetett.

Több rendbeli omlások és részsű csuszamlások elhárítása iránt rendelkezést tette. A krásznai végszakaszon kiépítésére vonatkozólag készített tervezet a folyó évre kiállításba helyezett állami segélyezés megnyerése végett alispán ur által kereskedelemügyi miniszter ur ö excellenciájá- hoz terjesztetett fel.

Helyszíni tárgyalás volt Felső Torja és Ka- ratna községekben létesítendő állami iskolák tár- gyában s egy sorozat iskola tervezetnek műszaki véleményezése nyert ellátást. A folyamatban levő építkezések közül a vármegyei fu-árvaház és a szentkatolnai Feketeügy-hidnál végeztettek to- vábbi munkák. A kézdívásárhelyi polgári iskolá- nál végzendő pótképzések és egy vármegyei jégverem építése vállalatilag biztosítottak.

Dr. Antal Mihály, megyei főorvos, a köz- egészségügyi helyzetről referálva, az általános állapotot nem jelezheti kielégítőnek, noha a meg- előző április hónaphoz viszonyítva, némi javulás volt észlelhető.

A m. kir. belügyminiszter ur által kiküldött dr. Márkus Mór trachoma-orvos által meg- tartott szemvizsgálat alkalmából talált trachoma s szembetegségek gyógykezelés alá vétettek.

Orvosrendőri hullavizsgálat teljesített guta- títás miatt 5, akasztás általi öngyilkosság miatt 2, véletlen esemény általi halál miatt 5 esetben és pedig ezek közül megfagyás miatt 1, vízbefu- lás miatt 1, padlásról lezuhanás miatt 1, köfajtés miatt 1 és véletlen kutyabéss miatt 1 esetben.

Az állategészségügyi viszonyok teljesen kielégítőek voltak; a hasznos házi állatok között megemlítsérem méltó kóros bántalom egy esetben sem fordult elő.

Hatolya községbe áttelepedett illetve át- költözött és a községi kötelekbe lépett számos la- kos által, a reájuk kiszabott települési di- ja k tárgyában hozott első fokú határozat hosz- szas vitára adott alkalmat. Ennek rendén Dó- náth József biz. tag javaslatához képest a köz- igazgatási bizottság a határozatot megsemmi- sítette.

Az érdekelt kérése folytán, a mennyiben az illető a község kötelekbe felvétetnő óhaj: külön- külön törvényszerű határozat hozandó a községi képviselő által.

Általános közigazgatási helyzet.

(Folytatás.)

Az érdekelt körök, mindenütt, a legnagyobb jóakarattal s hálával fogadták a kamarának ama gondoskodását, hogy kerületének távolabbi vidé- kein is közvetlen érintkezésbe kívánt lépni a ke- reskedő és iparosvilággal, módot és alkalmat nyújtván, hogy az, ez uton is előadhassa sérel- meit és kívánságait. Másfelől azonban, egyes he- lyeken, e buzditó támogatás hatása alatt, a kor szellemével haladni óhajító, törekvőbb iparosok maguk is nagyobb öntevékenységre határozta- k el magukat, s míg itt-ott a szövetezés eszméje is lelkes barátokra talált, Székely-Udvarhelyt és Seps-Szent Györgyön üdvös mozgalom indult meg a szétforgácsolt erőkné általános ipartestü- letté való tömörítésére, szervezésére. S a kamara nem érte be csupán tapasztalatok szervezésével és tanács-adással hanem az így tudomására ju- tott óhajokat, — a mennyiben azok méltányosak voltak — igyekezett, részint a saját hatáskörében teljesíteni, részint pedig illetékes helyen tolmá- csolni. Főleg azonban az 1892-dik évi jelentésére tartotta fenn a kamara, hogy tüzetesen föltárja a kerületét képező Székelyföld közigazgatási vi- szonyait s előadja azok fejlesztésére vonatkozó szerény javaslatait.

A mezőgazdaság helyzete, a jelentésünk tár- gyát tevő évben, mint általában az egész ország- ban, kamaránk területén is, kevés kivétellel, kedvezőbbnek mondható, mint az előző évben volt. A termés eredménye, az országos statisztika- i hivatal adatai szerint, majd minden egyes termelési ágánál lényeges emelkedést mutat s bár a művelés alá vett terület is növekedett, mi szin- tén csak öröndetes jelenség, az átlagos termés mennyisége mégis jelentékenyen emelkedett.

A mezőgazdasági termények értékesítése azon- ban, a tárgyalt évben, az előző évhez képest ke- vésbé volt kedvező. Az árak, az egész év folya- mán csaknem állandóan hanyatlottak s a kiviteli üzlet, főleg búzában, igen jelentéktelen mérveket öltött.

Az ipari növények termelése, még mindig, egész jelentéktelen szerepet játszik a Székelyföld mezőgazdasági háztartásában; sőt a mi legsajno- sabb, a jelentésünk tárgyát tevő évben e téren még visszaesés mutatkozott. Hasonlóképpen nem lehet öröndetes képet nyújtani a kert s főleg a hűvelyes vetemények műveléséről s a kamarai kerület egyes részeiben nem kis jelentőségre hi- vatott gyümölcs-termelésről.

Valamivel öröndetesebb jelenséggel találko- zunk a marhatenyésztés terén; amennyiben az élénk kereslet és az állandóan magas marha-árak gazdáinknak, némileg pótolta a gabona-árak hanyatlásánál szenvedett veszteségeket. Egyes vidékeken, különösen Csikvármegyében, azonban a takarmány oly drága volt, hogy e gazdasági ág jövedelmességéje is a minimumra szállott alá.

Az állati terményeknek üzleti értékesítése csak igen lassu fejlődést mutat. Még mindig legjelén- tekenyebb üzletág e téren a tojáskivitel, mely azonban a jelentésünk tárgyát tevő évben hanyat- lott az előző évi forgalomhoz képest. Öröndetes jelenség a méhészet, baromfi-tenyésztés és tej- gazdaság iránti érdeklődés növekedése, mely gaz- dasági mellékágak kihasználása lényegesen ja- vithatna a székely nép helyzetén.

A mezőgazdasági iparágak közül, kamaránk területén legjelentékenyebb a szeszgyártás. En- nek helyzete a tárgyalt évben kedvezőnek mon- dható; a szeszgyárak nagymérvű szaporodása mellett azonban attól lehet tartani, hogy az eset- leg kifejlődő egészségtelen verseny káros vissza- hatással lehet a termelőkre nézve, mi a gazda- sági viszonyok konszolidálása és biztos alapokon való fejlődése érdekében éppen nem kívánatos.

A folyamatban levő birtok-rendezések, amelyek- nek lehetőleg mielőbbi befejezése fölöttébb ki- kívánatos, lényeges befolyást vannak hivatva gyako- rolni ez országrész mezőgazdasági viszonyainak egészséges irányban való fejlődésére.

Hátrányos befolyással voltak a mezőgazdaságra a jelentésünk tárgyát tevő évben a magas munka- bérek, melyek ugyancsak viszonylag moudhatók magasaknak; de ez országrész gazdasági vi- szonyaihoz képest mégis igen jelentéktelenek. E körülmény annál sajnósebb, mert a munkabérek emelkedését nem a gazdaság belterjes fejlődése, hanem a munkás-elemeknek Romániába való ki- öntözése okozta.

Öröndetes haladást jelez az 1892-dik év a mezőgazdasági szakoktatás terén, a mennyiben ez évben kezdte meg működését az „algögyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földmíves iskola”, amelyben 32 székely ifjunak ingyen való kiképzése biztosított. Szintén öröndetes hala- dás konstatalható a gazdasági hitelszövetkezetek alakulása körül. A jelentésünk tárgyát tevő év- ben a kamara területén, különösen Marosvárd- és Háromszékmegyében, ritka élénkség mutatkozott e téren, ami főleg egyes ügyhuzgó férfiak fárada- zásának az eredménye. Hasonlóképpen öröndetes jelenség a gazdasági egyesületek élénkítő tevé- kenysége, mire, kétségkívül, a földmívelésügyi miniszter által kezdeményezett reform-mozgalom és az általa eddigelé kifejtett szélesebb körű mű- ködés volt buzditó hatással. S kedvező kilátást nyújt mezőgazdasági viszonyainak egészséges irányban való fejlődésére a létesítésre váró mező- rendőri törvény, melynek mielőbbi életbeléptetése általános óhaját képez.

Az erdőgazdaság, a kamara kerületének eme kiváló fontosságú művelési ága, a jelentésünk tár- gyát tevő évben, ugy kül-, mint belterjes irány- ban, egyaránt, lényegesen fejlődött. A faárak nagy mértékű emelkedése, a kihasználásra kijelölt erdő-területek kedvezőbb értékesítését tette lehe- tővé. Minek következtében a kamara területén, a tárgyalt évben, több új fűrészgyár létesült s a meglévők közül is számosan fokozott üzemeke- séggel termeltek. A kiviteli élénk volt s lényege- sen előmozdította azt a kamarai kerület déleleti részében a háromszéki helyi érdekű vasut. Az er- dőket fenyegető apácza-gyapozozpusztításai egyes vidékeken lényegesen szűkebb térre szorultak, másut azonban, mint Háromszékvármegyében, e veszedelem föllepött. Az erdőgazdaság jövedel- mezőségére is hátrányosan folytak be a magas munka-bérek.

Erdeink czélszerű kihasználására, mindenekfö- lött, szükség van a vasut-hálózat kiépítésére, mert csak ettől remélhető, hogy megszűnik az a visszás állapot, hogy amíg egyes helyeken egész nagy te- rületeket letarolnak, anélkül, hogy a fa-szükséglet évről-évre biztosítva volna, addig más helyeken a rendszeres kihasználás oly legyőzhetetlen aka- dályokba ütközik, hogy már-már nem messze az idő, amikor a mindennapi tűzifaszükséglet is csak nagy bajjal lesz fedezhető.

A kereskedelem helyzete a tárgyalt évben ép oly nyomott volt, mint az már évek óta észlelhető. A gazdasági viszonyokban, a román vámháboru- val beállott tartós pangás, sőt az ipar terén bekö- vetkezett rohamos hanyatlás és a népességének fokozottabb mérvű kivándorlása, erős visszahata- sál voltak a kamara kerületét képező Székelyföld üzleti forgalmára. Csakis ujabban mutatkozott némi lendület az udvarhely- és háromszékmegyei helyi érdekű vasutak kiépülése, valamint, átme- nőleg, a regálé-megváltás következtében. A ka- marai kerület piaci viszonyaira nézve, még min- dig, a heti és országos vásárok az irányadók, kü- lönösen jelentéktelenek ezek Maros-Vásárhelyt, Szász-Régenben, Székely-Udvarhelyt, S.-Szent- györgyön, K.-Vásárhelyt, Csik-Szeredán, Gyer- győ-Szentmiklóson és Székely-Keresztúron. A tárgyalt évben hátrányos befolyással volt egyes városok piaci forgalmára a vidékenként föllep- tett száj- és körmőtájás, valamint az év vége felé a kolera-járvány elleni védekezés, mi az országos vásárok forgalmára sokáig bénítólag hatott.

Allandó és jogos panaszát képezi a kereskedő- világnak az az egyenlőtlen verseny, melyet a há- zalók a megtelepedett és közterheket viselő üzlet- emberekkel szemben támasztanak. A kamara ad- dig is, a míg a házalás ügyét a törvényhozás ren- dezi, a maga részéről minden lehető megtett arra nézve, hogy a kamarai kerület minél több vá- rosában szabályrendelet alkottassék a házalás korlátozására. E czélból megküldötte az illetékes hatóságoknak s az érdekelt köröknek a Marosvá- sárhely sz. kir. város által a házalás eltűltása czél- jából a tárgyalt évben életbeléptetett szabályren- delet másolatát, Csikszereda r. tan. városban, en- nek következtében, az üzletvilág mozgalmat is indított hasonló szabályrendelet kieszközése vé- gét; sajnos azonban hogy a hatóság akaratan e méltányos törekvés hajótörést szenvedett.

Hasonló káros befolyással van az állandóan megtelepedett kereskedők helyzetére az utazó ügynököknek amaz általános szokásos eljárása, hogy nemcsak üzlet feleiktől vesznek megrende- léseket, hanem a magán fogyasztókat is fölkeres- sik, úgy helyben, mint a környéken s tőlük köz- vetlenül is vesznek föl rendelmenyeket, mi által elvonják a fogyasztás jelentékeny részét az adó- fizető és általában a közterheket viselő reudes üz- letemberektől. Sőt az ily utazó ügynökök, igen gyakran tiltott módon is károsítják a megtelepült kereskedőket, az által, hogy nemcsak minta-gyűj- teményeket, hanem kész árukat is visznek maguk- kal s azt azonnal az illető magán feleknél hagy- ják, tehát valósággal házalnak, anélkül, hogy erre jogosítva lennének. E visszaélések korlátozá- sára, első sorban kívánatos, hogy az illetékes ha- tóságok szigoruan ellenőrizzék az ily kereske- delmi utazókat; de kívánatos másfelől, hogy a vándoriparuk törvényhozási uton leendő sza- bályozása alkalmával kimondassék, hogy az ily utazó ügynököknek csakis ismétlődő kereskedők- től vagy iparosoktól legyen szabad megrendelé- seket felvenniök.

Nagy hátrányára van, végül, a székelyföldi ke- reskedelemnek az a körülmény, hogy a kamara kerületében nincsen egyetlen közép kereskedelmi iskola sem. Ily tanintézet hiányában az üzlet-világ csak igen nehezen képes kellőleg iskolázott s a kor fokozottabb igényeinek megfelelő, alkalmas segédzemélyzetet találni, mi az üzlet fejlődésére lényegesen bénítólag hat. Mulhatatlanul szűksé- ges volna, az újkereskedő nemzedék magasabb fokú kiképzése érdekében, hogy a kamara kerü- letében legalább egy közép kereskedelmi iskola létesíttessék. Miért is kívánatos, hogy a keresk. miniszter ur a jelzett sajnó körülményre a vall. és közokt. miniszter ur figyelmét fölhívni szivesked- jék s a kamara, a maga részéről, kérelmezni bá- torkodik, hogy e közép kereskedelmi iskola, a kamarai kerület székhelyén, Marosvárhely szá- bad kir. város területén létesíttessék, mint amely város kereskedelmileg a legjelentékenyebb hely a kamara kerületében.

(Folytatás következik.)

Külfelék.

— Időjárásunk az utóbbi napok alatt ismét le- hűlt, de ezutal valami nagy panaszunk még nincs, mert a bővön hullott eső hűtötte le a leve- gőt. Különböző időjárásunk készül a fagyos szen- tekre s félni lehet, hogy a most uralkodó hideg kemény fagyokat fog hozni.

— **Eljegyzés.** Lébiceai Petrács Géza, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tagja eljegyezte Koncz Lajosnak, Marosvásárhely városgazdájának leányát Olgát.

— **A király Budapesten.** A király ő felsége megérkezése alkalmából május 3-án a főváros ünnepi díszet öltött. Valamennyi középület és számos magánépület fellobogózva és díszítve volt. A kora idő dacára a város, különösen a vasuti pályaház előtti tér és az utcák, melyeken a király végig kocsizott, mozgalmas képet nyújtottak. A nyugoti pályaudvorn az összes miniszterek és államtitkárok, a parlament tagjai pártkülönbség nélkül, a főváros polgármesterei, Császkai érsek és Schlauch püspök jelentek meg. Az udvari vonatot 5 óra 35 perckor berobogott a peronra. A szalonkocsi ajtajában álló királyt a peronon, egybegyűltek lelkesen éljenzték. A király leszállva, mosolyogva nyújtott kezet Wekerle és Csáky gr. minisztereknek: a többi minisztereket nyájában üdvözölte. Ezután Császkai érsekhez és Schlauch püspökhöz fordulván, utóbbit megszólította. Majd Tisza Káimánál, Bánffy Dezső báró elnökkel, Andrássy Aladár gróffal kezet fogván, hosszabb megszólítással tüntette ki Ráth Károly főpolgármestert, kivel kezet fogott. Azután a felség a nyílt udvari kocsihoz ment és abban Paargróf főhadsegéddel helyet foglalt. A künn álló óriási közönség perczekig tartó éljenzéssel üdvözölte a királyt. A viharos éljenzés utközben is folyton ismétlődött, míg a király és a kocsija után csatlakozott hosszú kocsikíséret a várba megérkezett. A király katonásan köszönt és fejével is integetett mindenfelé, az őt lelkesen üdvözölő közönségnek. A várpalota lépcsőházában Vaszary Kólos hercegre várta a királyt, ki a kocsiból egyenesen hozzálépett, kezet szorított vele és egészségi állapotáról tudakozódott, nagy érdeklődéssel kérlelősködve Kohl Medárd howlyléte felől is. Majd a hercegreprimástól szívélyesen elbucuzván, lakosztályába vonult. Szakadó esőben tartott május 4-én reggel a király ő felsége a vermezőn a budapesti helyőrség felett szemlét. Óriási tömeg nézte a Lobbkowitz hadtestparancsnok által vezényelt és négy arcvonalban felállított csapatok felvonulását. Először érkezett ő felsége a várból nagy katonai kísérettel. Elővágolt a csapatok előtt és végül defilé volt. A szemle végeztével ő felsége megelégedését nyilvánította a csapatok magatartása és jó kinézésé fölött.

— **Öngyilkosság.** F. hó 6-án reggeli fél 9 órakor kézdivásárhelyi Jancsó Aron szücsmester a IV. kerület 2-ik sz. udvartér kútjában halva találtatott. A esetről a rendőrségnek nyomban jelentést tettek s ez intézkedett a hulla kihúzása iránt. Azonnal orvosi segély alkalmaztatott, de sikertelenül, mert a halál már bekövetkezett volt. A nyomban megejtett orvosrendőri vizsgálat öngyilkosságot állapított meg. Hogy mi vezette a szerencsétlen embert a végzetes tett elkövetésére, nem lehet tudni.

— **Az új pénz.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök, a koronaértékre szóló nikkel-érmék forgalomba hozatala és az o. é. husz krajczáros váltópénz bevonása tárgyában a következő rendeletet bocsátotta ki: A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok os. és kir. állami pénztárak a koronaértékre szóló nikkel-érméknek, nevezetesen a nikkel husz filléreseknél és tízfilléreseknél forgalomba hozatalát folyó évi május hó 1-én kezdik meg. A magyar és ausztriai veretű nikkel-érmék a törvény értelmében névértékekben és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknek a huszfilléreseket tíz és tízfilléreseket öt ausztriai értékű krral számítva, fogadandók el. Az állami és egyéb közpénztárak a nikkel-érméket öt o. é. forintig, illetőleg tíz koronáig terjedő összegekben fizetési kép elfogadni tartoznak. Ugyazintén a magánforgalomban senki sincs kötelezve nikkel-érméket öt o. é. forintnál, illetőleg tíz koronánál nagyobb összegben fizetési kép elfogadni. A m. kir. központi állampénztár, a budapesti és zágrábi állampénztárak, nemkülönbén a váltópénztári teendőket megbízott debreczeni, eszéki, fiumei, győri, kassai kolozsvári, nagyszebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári kir. adóhivatalok nikkel-érméket minden összegben el-

fogadnak más törvényes fizetési eszközre való átváltás végett. A koronaértékre szóló nikkel-érmék kiadásának arányában a m. kir. állampénztárak a huszkrajczáros o. é. ezüst váltópénzt be fogják vonni. A be nem vont huszkrajczáros o. é. ezüst-váltópénz eddigi törvényes forgalmát további intézkedésig megtartja. Budapesten, 1893. évi április hó 25-én. Wekerle, s. k.

— **70 816,464 betű.** Hogy mily óriási munkásság volt az, melyet irodalmunk atyamestere, Jókai Mór ötven esztendő alatt kifejtött, arról megközelítő képet nyújt az a hatalmas zámkolosszus, melyet ez ujdonság éléje irtunk. Jókai Mór, a lehető legrontosabb számitással (ide nem értve elszórtan megjelent s ma jóformán már ki sem nyomozható apróbb czikkei), eddig megjelent 324 önálló kötetében, melyek 3000 nyomtatott ívet tartalmaznak, összesen 70.816,464 betűt irt le. Ez a betűkolosszus a következőképen oszlik meg: a Franklin-társulat kiadott belőle 29.983,744 betűt, Pfeiffer könyvtár 10.187,344-et, az Athenaeum 11.864,000-et, a Révai testv. 13.829,763-at, Ráth Mór 1.714,432, Vegyes kiadványok 3.437,187 betűt. — A nyomdai betűölöm súlya eszámadatok szerint összesen 35.550 kilogrammot tesz ki. Egy más mellé állítva a 70.816,464 betűt 143⁸/₁₀ kilométer hosszú vonal kerül ki belőlük; oly távolság, melyet a legsebesebben rohanó express-vonat 2 óra 20 percz alatt fut meg. Ha még hozzáveszi az ember, hogy ez a 143.800 méter hosszú egyenes vonal függőlegesen képzelve a 300 méteres Eiffel-torony 48 szoros magasságának felel meg s hogy a 35.550 kiló nyomdai ölm. elszállítására (mely 355⁸/₁₀ m. mázsával egyenlő) 12 teherszállító kocsi vagy 3 tétéze rakott vasuti vagonra volna szükség, — megközelítőleg fogalmat alkotunk magunknak arról a roppant termékenységről, melyvel a lefolyt 50 év alatt nagy Jókaink a nemzetet megajándékozták.

— **Lukácsiu a ragalmazó.** Mikor Lukácsu Lászlót, a hazaáruló pópát a alsó fernézelyi dinamitmerénylet dolgában mint tanut kihallgatták, szószerint ezt mondotta:

„Az egész dinamitmerénylet komédia, melyet a kormány tudtával és beleegyezésével a körjegyző követett el, mert kompromittálni akarták a románokat.”

E vakmerő ragalomért a szatmári törvényszék Lukácsiu pörbe fogta s a tárgyaláson két havi fogságra ítélte. A végtárgyalásra tudvalevőleg a szegedi államfogházból kísérték el, aholizgatásért egy évet kell ülnie. Innen küldte be a törvényszékhez terjedelmes felelbeszést is, melyben keservesen panaszkodik az ítélet súlyos volta ellen. A debreczeni királyi tábla viszont enyhének találta a büntetésben is elmarasztalta a vádlottat, a kir. kuria mindenben jóváhagyta a másodbíróóság ítéletét.

— **A ki a fejét furja keresztül.** Rémes módon ölte el magát Szenic Mihály Orosházán. A szerencsétlen ember a határban kóborolt, azzal a szándékkal, hogy valami alkalmas módon elemészti magát. Utjába akadt Vasa Mihály határőröz csősz. — „Mutassa csak a puskáját, milyen „verk“-je van?” — fordult a gyanutlan esőszőhöz. Ez átadta a puskát. Ekkor Szenic beledugta a puskavesszőt a csőbe és hirtelen elsütötte. A puskavessző átfurta koponyáját és benmaradt az agyvelőjében. A szerencsétlen embert megoly rettenetesen meghatotta, hogy azóta folyvást rémképeket lát.

RÖVID HIREK.

— **Szocsnány** krassó-szörénymegyei községben Buzatu Anasztázia agyonszurta férjét, a ki ittasan ment haza. A gyilkos asszonyt letartóztatták. — **B. Ujlakon** néhány nap előtt nyári zivatar volt villámzással és mennydörgéssel. A villám egy Plastyin Péter nevű parasztembert agyonsújtott. — **Hódmezővásárhelyen** egy Karsai Károly nevű huszéves fiu az égő istállóba rohant, hogy a lovakat kimentse. A fiu oly súlyos égési sebeket kapott, hogy életben maradásához alig van remény. — **Pápan Ruzicsak** Sámuel odaváló lakosnak tizenkilenc éves szép leánya, szerelmi bánatában egy vízzel töltött revolverrel szíven lötte magát és azonnal meghalt. — **Klokotcsán** Uxun Arkadia földmives elagott édes anyját néhány nap előtt

megfojtotta. A borzalmas tettet azért követte el, mert nem akarta anyját eltartani. Az anyagilykostí letartóztatták. **Temesváron** Csasznek József oda való lakos négyéves leánykája vasárnap elaludt s azóta folyton alszik. — **A kikinda-hecsereki** vasutvonalon egy Romanov Mária nevű harminczhétéves asszony véletlenül a robogó vonat kerekei alá került és szörnyet halt. — **Szente Mihály** orosházi lakos öngyilkosságot követett el a lakásán. A hatvanéves aggyastyán gyógyíthatlan betegsége miatt vált meg az élettől. — **Hatalmas orkán** dühöngött a kadixi kikötőben. A rettenetes vihar teljesen összerongálta a kikötőt és az ott horgonyozó hajókat egészen használhatatlanná tette. Négy embernek halálát okozta a vihar. A várost sem kerülte el az orkán, de pusztítása ott nem volt annyira jelentékeny. — **Szukics Fülöp** körmendi mészároslegény néhány nap előtt a Rábába ölte magát. — **Öreg asszony öngyilkossága.** Hevesi Jánosné, egyszerű polgárasszony, felakasztotta magát és meghalt. Az öngyilkos asszony 75 éves volt már és mégis a halálra szánta el magát. Tettének okát családí bajokban keresik. **Földrengés** volt Dél Olaszországban, Rondazzo, Bronte, Monte Albano, Elicon és Pattiban. Semmi kárt nem tett, csak a lakosságot rémitette meg. — **Vasuti szerencsétlenség** történt Felső-Olaszországban. Velence és Bologna közt Marghesánál a személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Két ember megsebesült. — **Munkászendülés.** A szlobodia-komanevskili uradalom munkásai között zendülés támadt. Az állapotok annyira aggasztók, hogy a hatóság egy század gyalogságot küldött a zavargás színhelyére.

Közigazdaság.

Háromszékvármegye gazdasági bizottsága üléséből.

Potsa József főispán az ülést megnyitja és javaslatot teszen, hogy a vármegye ezen bizottság részére egy helyiséget bocsásson rendelkezésre, melyben irattárát tartsa és az hivatalos helyiségül szolgáljon. Ez iránt a vármegyei alispán megkerestetik.

Dr. Székely György közigazdasági előadó bemutatja a bizottság két előbbi ülésének jegyzőkönyveit, melyek hitelesítettettek.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter leirata szerint a X. ker. kir. kulturmérnöki hivatal főnöke a gazdasági bizottság tagjává neveztetett ki s részletes programot kidolgozására utasított a bizottság. A program megállapítása a kiadott kérdőpontokra beérkezendő válaszok alapján fog kidolgozotni.

Előadja a közigazdasági előadó, hogy a földmívelésügyi m. kir. miniszter 2000 frt államsegélyt utalványozott állattenyésztési czélokra. Erre nézve javasolja előadó, hogy 1000 forintig tenyészállatokat szerezzon be és bocsásson rendelkezésére azon községnek, a hol erre nézve a legnagyobb szükség áll fenn, a tenyészállat árának visszafizetési kötelezettsége mellett. Vagy pedig egyeseknek bocsátandó rendelkezésére ilyen apaállat.

A beérkezett szükségleti kimutatás hiányosságai folytán elnöklő főispán kinyilatkoztatja, hogy a bizottságnak a vármegyével való szerves kapcsolata megkivánja a járási főszolgabírók részéről a legnagyobb pontosságot s ez iránt a fennálló törvényes szigor alkalmazandó.

A községek felszólíttatnak, hogy tenyészállat szükségleteiket jelentsék be s a szükséglet bevásárlására egy bizottság küldetik ki.

A mintagazdaságok felügyeletére kiküldetnek: Karathnára Erdélyi Károly titkár, az uzoniba Ujvárossy József és a kilyénibe szotyori Nagy Károly.

Elnök főispán ajánlja, hogy a mintagazdaságok tenyész-apaállatokkal is láttassanak el, ha a szükség úgy kívánja.

A negyedik mintagazda visszalépvén, ajánlatba hozza a közigazdasági előadó, hogy egy kísérleti gazdaság állíttassék be; ugyanezen értelemben nyilatkozik Erdélyi Károly polg. isk. igazgató.

Végül azt határozta a bizottság, hogy évenként gazdasági kiállításokkal és jutalmazásokkal mozdíttassék elő a vármegye gazdasági fejlődése.

Piaczi árak.

Kézdi-Vásárhelytt, 1893. május 4-én.

Buza (tisztá)	métermázsanként	6 frt 48 kr
" (elegy)	"	6 frt 38 kr
Rozs (tisztá)	"	4 frt 32 kr
" (elegy)	"	3 frt 36 kr
Arpa (tisztá)	"	4 frt 13 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Zab	"	4 frt — kr
Török buza	"	4 frt 30 kr

Kásó (köles)	11 frt 22 kr
" (árpa)	16 frt — kr
Bors	6 frt — kr
Lenese	17 frt 14 kr
Fuszulyka	5 frt — kr
Pityóka (legszebb)	— frt 80 kr
Marhahus	— frt 48 kr
Disznóhus	— frt 48 kr
Juh-hus	— frt 28 kr
Szalonna	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	— frt 24 kr

Hivatalos árfolyamok	a budapesti áru- és érték- tőzsdén
1893. május hó 2-án.	
Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	103.08
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	9.59
20 frankos arany	9.62
Német birodalmi márká	55.12
London (2 havi váltóért)	151.49
20 márká arany	1.81

Csak

az illető a ki bevásárlásnál a „Horgony” gyárjegyre ügyel biztos lehet, hogy nem kapott értéktelen utánzást.

A Pain-Expeller

„horgonnyal” legjobberedménnyel alkalmazható csusz, hátfájdalmak, fejtájás, köszvény, csipőfájdalmak, tagszaggatás és meghűlések ellen; gyakran már egy bedörzsölés elegendő a fájdalmak enyhülésére. Minden üveg a gyárjeggyel a

„Horgonnyal”

elvan látva és ez után könnyen felismerhető. Minthogy ezen kitűnő háziszer majdnem minden gyógyszerárban 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben kapható, mindenki által beszerezhető. Csakis a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

valódi.

Hirdetések
lapunk kiadóhivatalában
felvételnek.

RITTER
UJ!
UJ!
ERNESTIN

Van szerencsém a n. érd. közönség
ecses tudomására hozni, miután Budapest
egyik legelőkelőbb női divatáru- (machamode)
üzletében mindennemű női divatcikk készítését
huzamos időn keresztül tanultam, a mai naptól
kezdve K.-Vásárhelytt a piacon a Szöcs
Dani-féle házban jutányos áron elfoga-
dok női kalapok, fejdiszek, valamint al-
kalmi gyász és gyerek kalapok elkészítését
és javítását csinos és izléses kivitelben, a legújabb
divat szerint. A n. é. közönség jóindulatu pártfogásába
ajánlva magamat, maradtam kiváló tisztelettel:

Ritter Ernestin.

UJ!
UJ!
MACHAMODE
K.-VÁSÁRHELYTT

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

Allo m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	Allo m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Medgyes	(ind. érk.)	regg. 10.09	éjjel 12.47
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-szében felé)	(érk. ind.)	" 10.31	" 1.03
Botfalva	"	regg. 4.20	este 7.43	"	(ind.)	" 10.47	" 1.18
Földvár	"	" 4.48	" 8.07	"	(érk.)	d. u. 12.28	" 2.49
Mogyorós	"	" 5.07	" 8.23	Tövis (vend., elágazás Arad felé (ind.)	" 1.08	" 3.47	este 8.27
Apáca	"	" 5.26	" 8.43	Nagy-Enyed	(érk.)	" 1.35	" 4.07
Köpecz	"	" 5.42	" 8.57	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	" 2.21	" 4.40	" 8.53
Ágostonfalva	"	" 6.02	" 9.16	"	(ind.)	" 2.31	" 4.52
Alsó-Rákos	"	" 6.09	" 9.22	Gyéres (elágazás Torda felé) (érk.)	" 3.08	" 5.20	
Homoród	"	" 6.26	" 9.38	"	(ind.)	" 3.18	" 5.26
Kacsa	"	" 6.55	" 10.02	Kolozsvár (vendéglő)	(érk.)	" 5.14	regg. 6.52
Bene	"	" 7.12	" 10.15	"	(ind.)	este 6.08	" 7.40
Erked	"	" 7.32	" 10.36	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk.)	" 10.44	" 11.51
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé) "	"	" 7.52	" 10.51	"	(ind.)	" 11.04	d. u. 12.09
Szegesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	" 8.23	" 11.16	Budapest	(érk.)	regg. 6.35	este 8.40
"	"	" 8.46	" 11.27				
"	"	" 8.53	" 11.32				

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 5.00	d. e. 9.38	d. u. 2.33	Brassó	indul reggel 5.46	regg. 8.50	d. u. 3.10
Imecsfalva	" 5.13	" 9.55	" 2.50	Szász-Hermány	" 6.01	" 9.09	" 3.29
Páva-Zabola	" 5.26	" 10.12	" 3.07	Prázmár	" 6.19	" 9.31	" 3.53
Kovácsna	" 5.46	" 10.34	" 3.39	Kökös	" 6.30	" 9.44	" 4.06
Barátos	" 6.03	" 10.59	" 4.04	Uzon	" 6.41	" 9.57	" 4.23
Nagy-Borosnyó	" 6.15	" 11.17	" 4.19	Kilyén	" 6.53	" 10.12	" 4.38
Eresztvény	" 6.32	" 11.35	" 4.37	Sepsi-Szentgyörgy	" 7.11	" 10.32	" 5.03
Sepsi-Szentgyörgy	" 7.02	d. u. 12.10	" 5.17	Eresztvény	" 7.33	" 11.59	" 5.31
Kilyén	" 7.10	" 12.20	" 5.27	Nagy-Borosnyó	" 7.50	" 11.17	" 5.53
Uzon	" 7.23	" 12.36	" 5.43	Barátos	" 8.11	" 11.41	" 6.22
Kökös	" 7.33	" 12.49	" 5.56	Kovácsna	" 8.31	" 12.08	" 6.40
Prázmár	" 7.48	" 1.11	" 6.18	Páva-Zabola	" 8.42	" 12.21	" 6.53
Szász-Hermány	" 8.01	" 1.31	" 6.38	Imecsfalva	" 8.54	" 12.36	" 7.08
Brassó	érk. délelőtt 8.18	" 1.49	este 6.56	Kézdi-Vásárhely	érk. reggel 9.08	" 12.54	este 7.26

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.